

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Rastislava Krátkeho

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

(tlač 582)

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa mení a dopĺňa takto:

1. V Čl. I bode 6 v § 4 ods. 1 písm. i) sa slová „2,1-násobok“ nahrádzajú slovami „2,5-násobok“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

2. V Čl. I bode 14 v § 5aa ods. 1 sa slová „piatich rokov“ nahrádzajú slovami „troch rokov“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

Odôvodnenie k bodu 2:

Vládnym návrhom zákona sa zásadným spôsobom mení spôsob vymenovania a odvolania riaditeľa Centra právnej pomoci (CPP). Doteraz ho síce tiež vymenovával a odvolával minister spravodlivosti, ale len na tri roky a bez uvedenia dôvodu. Po novom sa funkčné obdobie riaditeľa CPP predlžuje na päť rokov a stáva sa aj s prihliadnutím na judikatúru Ústavného súdu SR prakticky neodvolateľný.

Na jednej strane takáto zmena na prvý pohľad navodzuje dojem stabilizácie danej funkcie, keď si však uvedomíme, že ide naďalej o politickú nomináciu v plnej kompetencii jedného člena vlády, nemožno sa ubrániť dojmu, že určitým spôsobom dochádza k „zabetónovaniu“ si svojho vlastného nominanta na funkciu riaditeľa CPP, a to dokonca na obdobie, ktoré prekračuje jedno volebné obdobie parlamentu (vlády). Hoci sa zavádza výberové konanie, toto neuskutočňuje výberová komisia špecializovaného a nezávislého úradu pre výber štátnych zamestnancov ako bol v minulosti napr. Úrad pre štátnu službu, ani Rada CPP, kde majú zastúpenie nominanti viacerých iných subjektov (napr. verejný ochranca práv, predseda Slovenskej advokátskej komory a pod.), ale výlučne minister spravodlivosti a jemu podriadení zamestnanci.

Nemožno tiež odhliadnuť od skutočnosti, že poskytovanie právnej pomoci je aj vyjadrením sociálnej politiky štátu v oblasti rezortu spravodlivosti, a na to môže mať každý minister spravodlivosti odlišný názor. Na základe uvedeného sa javí vhodnejšie, aby funkčné obdobie riaditeľa CPP neprekračovalo jedno volebné obdobie parlamentu, a preto sa navrhuje ponechať doterajšie trojročné funkčné obdobie namiesto päťročného.

3. V Čl. I bode 19 v § 6 ods. 1 písm. a) sa slová „1,8-násobok“ nahrádzajú slovami „2,1-násobok“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

4. V Čl. I bode 21 v § 6a ods. 1 sa slová „1,8-násobok“ nahrádzajú slovami „2,1-násobok“ a slová „2,1-násobok“ sa nahrádzajú slovami „2,5-násobok“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

5. V Čl. I bode 23 v § 6b ods. 2 sa slová „2,1-násobok“ nahrádzajú slovami „2,5-násobok“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

Odôvodnenie k bodom 1, 3, 4 a 5:

Možno privítať, že sa vládny návrh zaoberá riešením dnes už nevhodne nastavených kritérií poskytovania právnej pomoci prostredníctvom Centra právnej pomoci (CPP), a to či už ide o nastavenie jednotlivých príjmových úrovní pre poskytovanie takejto pomoci, ako aj ďalšie parametre (napr. nahradenie minimálnej mzdy životným minimom, spresnenie podmienok poskytovania takejto pomoci, aktualizácia poplatkov za rôzne formy poradenstva).

Základným pravidlom by malo byť priblíženie právnej pomoci ľuďom, ktorí sú najzraniteľnejší, a k takým patria nielen nízkopríjmové skupiny obyvateľstva, ale aj seniori. Vládny návrh sa snaží prihliadnuť aj na túto skupinu obyvateľstva, avšak nedostatočne, čo sa navrhuje týmto pozmeňujúcim návrhom zmeniť.

Vláda vychádza z údajov, že príjmová chudoba na Slovensku je 461 eur mesačne (údaje Štatistického úradu SR + EU SILC 2023), čomu zodpovedá cca 1,8-násobok životného minima, ako aj zo skutočnosti, že minimálny dôchodok pri 45 odpracovaných rokoch je 498,80 eur mesačne, kvôli čomu aj posúva druhú prahovú hranicu príjmu pre poskytnutie právnej pomoci zo strany CPP na 2,1-násobok životného minima.

Pozmeňujúci návrh spočíva v tom, že aj dôchodcov s minimálnymi dôchodkami by sme zahrnuli do provej kategórie, ktorá znamená nárokovateľnú právnu pomoc vo výške 100% poskytovanej CPP (čiže na 2,1-násobok životného minima) a druhú príjmovú kategóriu by sme posunuli na 2,5-násobok životného minima, t.j. na príjem alebo mesačný dôchodok vo výške 685 eur, čo by zahŕňalo už aj dôchodcov s priemerným dôchodkom (666,90 eur v roku 2024), čiže bežných dôchodcov, ktorí by si pri rôznych opatreniach vlády zasahujúcich príjmy obyvateľstva vrátane stálej vysokej ceny potravín nemohli dovoliť platiť služby advokátov, čo by vo vzťahu k nim znamenalo de facto odmietnutie spravodlivosti. Táto druhá kategória síce už nemá poskytovanú právnu pomoc zadarmo, ale pri 25% finančnej spoluúčasti, stále je však nárokovateľná. Vláda totiž vo svojom návrhu rieši bežných dôchodcov s priemerným dôchodkom tak, že by nemali nárok na právnu pomoc a ak by sa im ju CPP rozhodlo poskytnúť, museli by sa na nej podieľať 35% finančnou spoluúčasťou, čo nepovažujeme za sociálne.

Príjmová hranica 4,7-násobku životného minima sa ponecháva nezmenená, upravuje sa však hranica materiálnej núdze tak, aby zodpovedala hodnotám uvedeným v pozmeňujúcom návrhu ohľadne jednotlivých príjmových kategórií.

Dopady takejto zmeny na rozpočet verejnej správy sú uvedené v stanovisku Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ), ktoré je dostupné na: <https://www.rrz.sk/stanovisko/navrh-poslanca-nrsr-r-kratkeho-na-zmenu-zakona-c-327-2005-z-z-o-poskytovani-pravnej-pomoci-osobam-v-materialnej-nudzi-pozmenujuci-a-doplnujuci-navrh-zakona-parlamentna-tlac-582/>.

V stručnosti možno zhrnúť, že finančné dopady toho doplňujúceho a pozmeňujúceho návrhu na rozpočet verejnej správy predstavujú podľa stanoviska RRZ pre rok 2025 sumu 22 tis. eur. Celoročný vplyv v období rokov 2026 až 2028 sa predpokladá na úrovni približne 54 tis. eur ročne.

6. V Čl. I bode 28 v § 9 ods. 4 sa slová „sumou „6 eur““ nahrádzajú slovami „sumou „7,50 eur““.

Odôvodnenie:

V doložke vplyvov na rozpočet verejnej správy k vládnemu návrhu sa uvádza, že zmena príjmových kategórií pre poskytovanie právnej pomoci bude znamenať navýšenie počtu prípadov v CPP o 750 prípadov ročne, čo pri priemernom výdavku na jedno právne zastúpenie vo výške 300 eur znamená dopad na rozpočet vo výške 225 000 eur ročne.

Vláda sa tieto dopady snaží pokryť zavedením správneho poplatku za oddĺženie vo výške 50 eur, čo pri odhadovanom počte 6 000 prípadov ročne bude znamenať príjem 300 000 eur do kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Zároveň sa uvádza, že aj Ministerstvo spravodlivosti SR bude mať príjem ročne 225 000 eur plynúci z navýšenia poplatku za predbežné konzultácie vo všeobecnej agende zo 4,50 eura na 6 eur a zo zavedenia poplatku za predbežné konzultácie pri osobných bankrotoch bez konkrétneho vyčíslenia. V dôvodovej správe k vládnemu návrhu zákona sa uvádza, že prvé navýšenie bude znamenať dodatočný príjem do rozpočtu 5 737,50 eur, teda zvýšnú sumu do 225 000 eur by mali pokryť poplatky za predbežné konzultácie pri osobných bankrotoch. Ak vychádzame z výročnej správy CPP za rok 2023, kde sa uvádza, že predbežných konzultácií k osobným bankrotom sa v roku 2023 vykonalo 38 722, pri nezmenenom počte v ďalších rokoch by to pri poplatku 6 eur za jednu konzultáciu bol dodatočný príjem pre rozpočet vo výške 232 332 eur, teda ministerstvo spravodlivosti asi počíta s miernym poklesom prípadov v tejto agende.

Aj keď upravíme príjmové kategórie v zmysle pozmeňujúceho návrhu, možno podľa stanoviska RRZ očakávať rovnaký nárast prípadov v CPP, čo je spôsobené tým, že sa uplatňuje rovnaká horná hranica posudzovaného príjmu pre nárok na poskytnutie pomoci (4,7-násobok životného minima). Predpokladaný zvýšený dopad na rozpočet vo výške cca 54 tisíc eur ročne sa navrhuje vykryť úpravou zvýšenia poplatku za predbežné konzultácie o 1,50 eura, čo je poplatok, ktorý môže CPP z dôvodov hodných osobitného zreteľa ah odpustiť.

7. V Čl. I bode 39 v § 14 ods. 2 sa na konci pripája táto veta: „Centrum je však povinné upozorniť osobu, ktorej sa odňalo poskytovanie právnej pomoci, na opatrenia potrebné na to, aby sa zabránilo vzniku bezprostredne hroziacej škody tejto osobe.“.

Tento bod nadobúda účinnosť 1. júla 2025, čo sa premietne do ustanovenia o účinnosti návrhu zákona.

Odôvodnenie:

Vládny návrh zákona pri nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe, ktorá smeruje voči odňatiu poskytovania právnej pomoci oprávnenej osobe uvádza, že zámerom tejto právnej konštrukcie je právna

istota na strane advokáta, ktorý oprávnenej osobe poskytuje právnu pomoc. Pri takomto riešení však absentuje dodržanie princípu právnej istoty aj na strane samotnej oprávnenej osoby, ktorej môže odňatím poskytovania právnej pomoci vzniknúť nenapraviteľná škoda, na ktorú mohla byť upozornená, čo sa štandardne deje pri ukončení právneho zastupovania klienta advokátom. Preto sa navrhuje, aby v tejto situácii bolo CPP povinné (či už vlastnými silami alebo prostredníctvom doterajšieho advokáta) upozorniť oprávnenú osobu, ktorej sa odňalo poskytovanie právnej pomoci, na opatrenia, ktoré je potrebné vykonať, aby sa zabránilo vzniku škody (napr. upozornenie na zmeškanie lehoty na vykonanie právneho úkonu alebo urobenie právneho podania).

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Rastislava Krátkeho

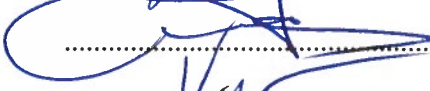

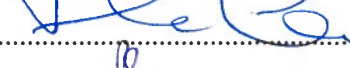

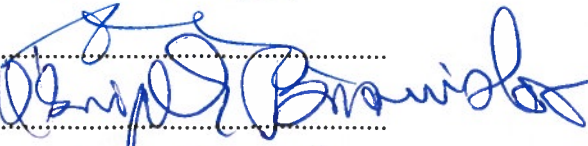

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

(tlač 582)

Meno a priezvisko

Podpis

1. Rastislav Krátkeý
2. ANEŽKA ŠKOPOVÁ
3. MAREK KRATČO
4. Richard Váček
5. Ľuboš GREŠEK
6. MICHAL ŠIROŠ
7. IGOR MATOČIČ
8. Roman MIKULČO
9. JÚLIUS ŠABAZ
10. Lukáš BUŽO
11. RENEŠOVA VUKMIČ
12. Igor JANČUKAČIČ
13. BRANISLAV ŠARPEK
14. MILAN MAJERSKÝ
15. MARIÁN ČAUČEK
16. Libor Galb
17.
18.
19.
20.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

TE TO
2011 JA